Naród i tożsamość narodowa

Czym jest zatem naród? To pojęcie musisz dobrze znać, zwłaszcza, że może w nim czaić się pułapka.

Spójrz: Naród to duża niesformalizowana grupa społeczna (państwo jest sformalizowane, ma osobowość prawną, naród NIE!), którą łączą następujące spoiwa: tradycja, kultura, wspólna historia i tożsamość. Zapewne spontanicznie dorzucisz jeszcze; język, wspólne pochodzenie i terytorium. I będziesz miał rację. Jednak uważaj! te cechy mogą, ale nie muszą wskazywać na wspólnotę narodową. Szwajcarzy są jednym narodem ale posługują się wieloma językami. Amerykanie, którzy dziś są jednym narodem nie mają wspólnego pochodzenia (o czym zapewne dobrze wiesz z historii). Naród też nie musi mieć wspólnego terytorium, wymownym przykładem są wędrujący Cyganie, czy Polacy pod zaborami, którzy pomimo braku własnej państwowości czuli się jednym narodem.

By móc wyjaśnić istotę tożsamości narodowej, musisz znać takie pojęcia jak: patriotyzm, nacjonalizm, kosmopolityzm.

Patriotyzm to poczucie przynależności do ojczyzny i odpowiedzialności za nią, a także gotowość do poświęceń dla niej (które nie koniecznie oznaczać dziś muszą gotowość do oddawania za nią życia)

Nacjonalizm to postawa wyższości względem innych narodów i przeświadczenie o tym, że reprezentanci tylko naszego narodu mają szczególne miejsce w dziejach, skrajną formą jest szowinizm narodowy przejawiający się w bezkrytycznym postrzeganiu swego narodu.

Kosmopolityzm to przeświadczenie, że ojczyzną człowieka jest cały świat, nie ma tu poczucia przynależności tylko do jednej grupy narodowej.

Teraz już łatwo zdefiniujesz istotę tożsamości narodowej. Mamy tu ścisłe połączenie z patriotyzmem. To poczucie uczestnictwa w grupie, która wyodrębniła się na bazie tradycji, kultury, czasem też historii, To jawne zadeklarowanie kim się jest i w związku z tym przyjęcie pewnej odpowiedzialności i lojalności w stosunku do narodu.

Wspomnieliśmy wcześniej, że naród może żyć poza terytorium swojego państwa, na terenie innego państwa, tworzy wtedy mniejszość narodową. Obrazowo przedstawmy to tak: To zorganizowana grupa narodowa państwa A (lub nie posiadająca własnego państwa), zamieszkująca i zadomowiona na terenie państwa B , cechująca się odrębnością religijną, językową i kulturową.

W Polsce mamy dziewięć mniejszości narodowych: Rosjanie, Litwini, Białorusini, Ukraińcy, Słowacy, Czesi, Niemcy, Żydzi i Ormianie. (UWAGA uczniowie bardzo często podają tutaj też Romów oraz Tatarów podczas gdy ich nie zaliczamy do mniejszości narodowych tylko etnicznych).

Wiedz także, że prawa mniejszości narodowych w naszym kraju chroni Konstytucja, oraz Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym.